

EEN MONDIAAL WAPEN- HANDELSVERDRAG

control arms

Een lesbrief rond onderhandelingen over
clusterwapens voor het Studiehuis

Scholengroep Nijmegen

AMNESTY
INTERNATIONAL

Colofon

2e geactualiseerde versie

Samenstelling: Sarah Adeney, Maarten van Gageldonk, Raquib Jaheruddin, Willem Janssen, Harry de Ridder, Rinus van de Warrenburg.

Eindredactie: Harry de Ridder

De samenstellers zijn leden van de Scholengroep Amnesty International Nijmegen.

Deze lesbrief is gratis te downloaden vanaf de site van Amnesty Nijmegen.

Amnesty International
Scholengroep Nijmegen
Postweg 229
6523 LB Nijmegen
tel. 024-3233387
<http://www.amnestynijmegen.nl>
<http://www.nijmegen.amnesty.nl>

Amnesty Nederland
Postbus 1968
1000 BZ Amsterdam
tel. 020-6264436
<http://www.amnesty.nl>

Inhoud

Leerlingenmateriaal

Congresmap België
Congresmap China
Congresmap Groot-Brittannië
Congresmap Israël
Congresmap Nederland
Congresmap Verenigde Staten

werkblad 1

werkblad 1
werkblad 9
werkblad 17
werkblad 25
werkblad 33
werkblad 41

Docentenhandleiding

Toelichting en verantwoording
Clusterwapens of clusterbommen
Les 1: onderzoek
Les 2: onderhandelen
Benodigde materialen
Weblinks
Adressen

handleiding 1

handleiding 2
handleiding 2
handleiding 3
handleiding 5
handleiding 10
handleiding 10
handleiding 10

CONGRESMAP

NGO—CONFERENCE

(Niet-gouvernementele organisaties)

Deelnemend land:
BELGIË

Overige deelnemende landen:

A background image showing two hands shaking, with the sleeves of grey suits visible on the sides.

*CHINA
GROOT-BRITTANNIË
ISRAËL
NEDERLAND
VERENIGDE STATEN*

Agenda:

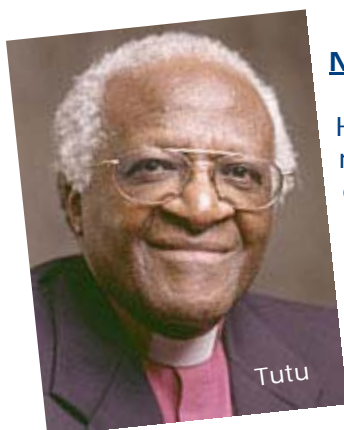
Mondiaal Wapenhandelsverdrag

INLEIDING

EEN COMPLEET NIEUW VERDRAG

Amnesty International is kortgeleden samen met Oxfam Novib, Pax Christi en andere niet-gouvernementele organisaties, zogenaamde ngo's, een campagne begonnen voor het aan banden leggen van de wapenhandel.

Het doel van deze ngo's is het aanleveren van een tekst voor een heus internationaal wapenhandelsverdrag.

NOBELPRIJSWINNAARS

Het zijn niet de eersten de besten die het voortouw namen. Het idee namelijk voor een dergelijk wapenhandelsverdrag is afkomstig van een groep Nobelprijswinnaars, onder wie Desmond Tutu, en jaze-ker, Amnesty International. Door een dergelijk wapenhandelsverdrag kunnen enkele zorgwekkende gevolgen van ongecontroleerde wapenhandel beter voorkomen worden. Zo valt er jaarlijks een half miljoen doden ten gevolge van wapenmisbruik.

NEC NIJMEGEN

Een van de opvallendste niet-gouvernementele organisaties die kortgeleden van harte aan bovengenoemde campagnes meedeed, is voetbalclub NEC uit Nijmegen (Nederland).

Voorafgaand aan een wedstrijd tegen Heereveen organiseerde Amnesty ter plekke een grote SMS-actie. Tien vrijwilligers hebben aan het aanwezige publiek 5.000 actiekaarten uitgedeeld waarop Björn van der Doelen uitlegde hoe te SMS-en voor een wapenhandelsverdrag. Hij vertelde de voetbalfans dat elke minuut iemand sterft door misbruik van wapens. Intussen heeft wereldwijd ruim een miljoen mensen op deze wijze ingestemd met een dergelijk verdrag.

JULLIE SCHOOL

Ook in het onderwijs kun je iets doen. Want, met het overdragen van kennis over allerlei misstanden moet je beginnen, nietwaar? Daarom heeft de Nijmeegse Scholengroep van Amnesty deze les gemaakt. We willen niet meteen de totale wapenproblematiek op jullie bord leggen! We kiezen slechts een enkel aspect van de wapenhandel er uit om je te laten zien dat het nog niet zo heel makkelijk is om een verdrag te realiseren. We kiezen voor het onderwerp *clusterwapens*, maar hadden evengoed kunnen kiezen voor wapens die voor kinderen ontworpen worden, over handgranaten of over landmijnen.

OPDRACHT: Kies een onderhandelaar

Nu jullie in groepen zijn verdeeld, beginnen we meteen met een opdracht: kies een onderhandelaar. In de tweede les, wanneer het feitelijke congres gehouden gaat worden, gaat iemand van jullie onderhandelen over ontwapening.

De onderhandelingsruimte die deze persoon meekrijgt, wordt door jullie eigen groep vastgesteld door middel van een vooronderzoek.

Een van de eerste dingen die je nu moet oplossen, is de vraag: wie stuur je uit jullie groep de onderhandelingen in?

Profiel van de onderhandelaar

Natuurlijk moet de onderhandelaar aan enkele voorwaarden voldoen. Te denken valt aan:

- ✓ Hij of zij moet het woord namens een groep kunnen voeren en zijn eigen mening daaraan ondergeschikt maken.
- ✓ Hij of zij moet zich door de andere onderhandelaars niet al te makkelijk onder laten sneeuwen.
- ✓ Hij of zij moet kunnen luisteren; dat wil zeggen een open oor hebben voor andere argumenten.
- ✓ Wellicht ken je zelf nog een voorwaarde?

Bespreek onderling wie in jullie visie het beste aan het bovengeschetste profiel voldoet en vul diens naam hieronder in.

Knip het onderstaande strookje af en overhandig het aan de (gast)docent.

✂-----

BETREFT: KANDIDAAT VOOR DE ONDERHANDELINGEN
ONDERWERP: INTERNATIONAAL WAPENHANDELSVERDRAG
DEELNEMEND LAND: **BELGIË**

NAAM: .....
HANDTEKENING .....

CLUSTERWAPENS: de problematiek

Inzet van de onderhandelingen in de tweede les zijn clusterwapens. Je groep gaat eerst uitzoeken wat clusterwapens precies zijn. Dat kan door op internet te googlen of door boeken, tijdschriften of kranten te bladeren. Misschien is het verstandig eerst te bepalen wie nu precies wat uitzoekt. De een vindt sneller de weg op het internet, de ander kent de schoolbibliotheek van buiten. Ook is het noteren van wat je hebt gevonden van belang: verdeel dus de taken zoveel mogelijk onderling!

Tip: er zijn vele zoektermen die naar hetzelfde kunnen leiden:

Clusterwapens	Cluster weapons
Clusterbommen	Cluster bombs
Clustermunitie	Cluster (am)munition
Clustergranaten	Cluster granates
Fragmentatiewapens	Fragmentation weapons
Fragmentatiebommen	Fragmentation bombs
Fragmentatiemunitie	Fragmentation (am)munition
Fragmentatiegranaten	Fragmentation granates

OPDRACHT:

- ♦ Zoek uit wat clusterwapens precies zijn en formuleer dit in de ruimte hieronder.

- ♦ Noteer hieronder welke problemen het gebruik van deze wapens oplevert.

- ♦ Noem een recente oorlog waar clusterwapens werden ingezet.
  - a) welke rol vervulde het gooien van clusterwapens in deze oorlog?

  - b) noteer daarover een eigen standpunt.

CLUSTERWAPENS: Wat vindt België ervan?

Kijk op internet wat de Belgische regering en/of Belgische bedrijven vinden van clusterwapens. Noteer de adressen van minstens drie websites waar je informatie gevonden hebt. De gevonden informatie bepaalt de onderhandelingsruimte die je later hebt tijdens de onderhandelingen.

Onderstaande vragen zijn richtlijnen voor je onderzoek:

- ♦ Is er in België weerstand tegen het gebruik van clusterwapens?
- ♦ Is het in België mogelijk om clusterwapens te produceren, in te kopen, te verkopen of door te voeren naar andere landen?
- ♦ Mag België clusterwapens inzetten in oorlogstijd?
- ♦ Heeft België een verdrag tegen de inzet van clusterwapens ondertekend?

Samenvattend:

- ♦ Wat is het officiële standpunt van België over clusterwapens?

Ik heb de informatie gevonden op:

<http://www.>

<http://www.>

<http://www.>

Landeninformatie België

Staatsvorm:	Federale parlementaire democratie onder een constitutionele monarchie
Opervlakte:	30.528 km ²
Hoofdstad:	Brussel
Inwoners:	10.500.000
Grenst aan:	Frankrijk, Duitsland, Luxemburg, Nederland
Godsdiensten:	rooms-katholiek (75%), protestants of anders (25%)
BNP per capita:	€ 24.000
Werkloosheid:	8%
Staatsschuld:	€ 758 biljoen
Natuurlijke rijkdommen:	bouwmaterialen, kiezelzand
Gemiddelde levensverwachting:	78,77 jaar

JE EIGEN AGENDAPUNT

Elke delegatie wordt in de gelegenheid gesteld zelf één onderwerp te agenderen voor de vergadering. Dat zal dus een punt zijn dat jullie graag in het Verdrag opgenomen zouden willen zien. Probeer dus in onderling overleg te bepalen wat dat onderwerp zal zijn. Houd het bij een enkelvoudig agendapunt en voorkom dus dat er méérdere wensen in jullie voorstel sluiten!

Neem daarbij goed in overweging wat het officiële standpunten in België is. Maar het is natuurlijk heel goed mogelijk dat jullie delegatie een gemotiveerd afwijkend standpunt inneemt. Het komt wel vaker voor dat de algemene opinie in een land afwijkt van die van de overheid.

En, zoals jullie in de inleiding hebben gelezen, maken jullie immers deel uit van een niet-gouvernementele organisatie!!!

"Ok, here's the meeting agenda ...
it's gonna be a long one."

Wij zouden graag het volgende voorstel namens België in de Vergadering willen agenderen:

.....

.....

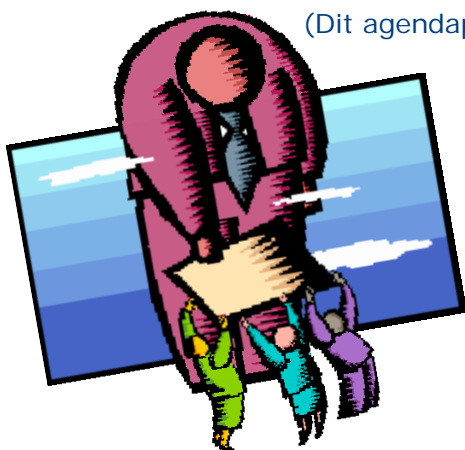
.....

.....

.....

.....

(Dit agendapunt inleveren bij de voorzitter van de Vergadering)

Enkele tips voor succesvol onderhandelen

Een grondige voorbereiding

Een goed begin is het halve werk. Zorg dat je weet waarover je praat. Als iets je niet duidelijk is, zoek dan eerst uit hoe het zit. Schrijf je eigen argumenten en de argumenten die je hoort van je mede-onderhandelaars op en gebruik ze op het juiste moment.

Bepaal grenzen en doelen

Weet wat je wilt bereiken. Je moet je grenzen trekken ('Voor minder dan dat doe ik het niet') en zolang mogelijk proberen daaraan vast te houden. Als je te snel toegeeft, zul je je uiteindelijke doel nooit bereiken.

Bewaar emotionele afstand

Blijf rustig en houd je hoofd koel. Als je in een verhitte discussie terecht komt, vergeet je meestal snel het einddoel dat je wilde bereiken. (Te veel) emoties kunnen onderhandelingen beïnvloeden en verstoren.

Luister goed naar wat anderen zeggen

Een ervaren onderhandelaar kan de onderhandelingen in een bepaalde richting sturen door goed te luisteren en de argumenten van zijn medeonderhandelaars in zijn eigen voordeel te gebruiken. Je medeonderhandelaars zullen zich verbonden met je voelen als ze zien dat je hun argumenten serieus neemt.

Wees duidelijk

Alleen als je je argumenten helder en kort naar voren weet te brengen, zullen anderen naar je luisteren. Wees zakelijk en to the point en begin geen lange verhalen waarvan de clou niet snel duidelijk is.

Weet wanneer je een deal kunt sluiten

Probeer het moment te bepalen waarop duidelijk is dat er niet meer inzit. Sluit compromissen als je het gevoel hebt dat je het maximaal haalbare eruit hebt gesleept. Probeer niet koste wat kost je eigen gelijk te halen als dat tot resultaat heeft dat je helemaal niets bereikt..

Gebaseerd op *Onderhandelen voor dum-mies* van Michael C. en Mimi Donaldson.

België

Woordvoerder: .....

België

Woordvoerder: .....

CONGRESMAP

NGO—CONFERENCE

(Niet-gouvernementele organisaties)

Deelnemend land:
CHINA

Overige deelnemende landen:

*BELGIË
GROOT-BRITTANNIË
ISRAËL
NEDERLAND
VERENIGDE STATEN*

Agenda:

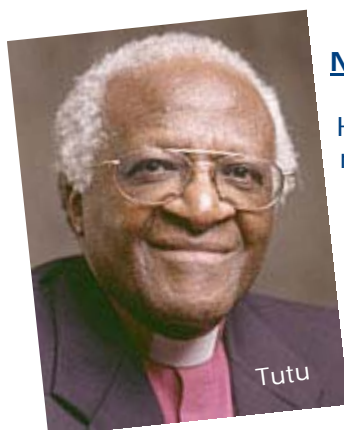
Mondiaal Wapenhandelsverdrag

INLEIDING

EEN COMPLEET NIEUW VERDRAG

Amnesty International is kortgeleden samen met Oxfam Novib, Pax Christi en andere niet-gouvernementele organisaties, zogenaamde ngo's, een campagne begonnen voor het aan banden leggen van de wapenhandel.

Het doel van deze ngo's is het aanleveren van een tekst voor een heus internationaal wapenhandelsverdrag.

NOBELPRIJSWINNAARS

Het zijn niet de eersten de besten die het voortouw namen. Het idee namelijk voor een dergelijk wapenhandelsverdrag is afkomstig van een groep Nobelprijswinnaars, onder wie Desmond Tutu, en jaze-ker, Amnesty International. Door een dergelijk wapenhandelsverdrag kunnen enkele zorgwekkende gevolgen van ongecontro-leerde wapenhandel beter voorkomen worden. Zo valt er jaarlijks een half miljoen doden ten gevolge van wapenmisbruik.

NEC NIJMEGEN

Een van de opvallendste niet-gouvernementele organi-saties die kortgeleden van harte aan bovengenoemde campagnes meedeed, is voetbalclub NEC uit Nijmegen (Nederland).

Voorafgaand aan een wedstrijd tegen Heereveen or-ganiseerde Amnesty ter plekke een grote SMS-actie. Tien vrijwilligers hebben aan het aanwezige publiek 5.000 actiekaarten uitgedeeld waarop Björn van der Doelen uitlegde hoe te SMS-en voor een wapenhan-delsverdrag. Hij vertelde de voetbalfans dat elke mi-nuut iemand sterft door misbruik van wapens. Intus-sen heeft wereldwijd ruim een miljoen mensen op deze wijze ingestemd met een dergelijk verdrag.

JULLIE SCHOOL

Ook in het onderwijs kun je iets doen. Want, met het overdragen van kennis over allerlei misstanden moet je beginnen, nietwaar? Daarom heeft de Nijmeegse Scholengroep van Amnesty deze les gemaakt. We willen niet meteen de totale wapen-problematiek op jullie bord leggen! We kiezen slechts een enkel aspect van de wapen-handel er uit om je te laten zien dat het nog niet zo heel makkelijk is om een verdrag te realiseren. We kiezen voor het onderwerp *clusterwapens*, maar hadden evengoed kunnen kiezen voor wapens die voor kinderen ontworpen worden, over handgranaten of over landmijnen.

OPDRACHT: Kies een onderhandelaar

Nu jullie in groepen zijn verdeeld, beginnen we meteen met een opdracht: kies een onderhandelaar. In de tweede les, wanneer het feitelijke congres gehouden gaat worden, gaat iemand van jullie onderhandelen over ontwapening.

De onderhandelingsruimte die deze persoon meekrijgt, wordt door jullie eigen groep vastgesteld door middel van een vooronderzoek.

Een van de eerste dingen die je nu moet oplossen, is de vraag: wie stuur je uit jullie groep de onderhandelingen in?

Profiel van de onderhandelaar

Natuurlijk moet de onderhandelaar aan enkele voorwaarden voldoen. Te denken valt aan:

- ✓ Hij of zij moet het woord namens een groep kunnen voeren en zijn eigen mening daaraan ondergeschikt maken.
- ✓ Hij of zij moet zich door de andere onderhandelaars niet al te makkelijk onder laten sneeuwen.
- ✓ Hij of zij moet kunnen luisteren; dat wil zeggen een open oor hebben voor andere argumenten.
- ✓ Wellicht ken je zelf nog een voorwaarde?

Bespreek onderling wie in jullie visie het beste aan het bovengeschetste profiel voldoet en vul diens naam hieronder in.

Knip het onderstaande strookje af en overhandig het aan de (gast)docent.

✂-----

BETREFT: KANDIDAAT VOOR DE ONDERHANDELINGEN
ONDERWERP: INTERNATIONAAL WAPENHANDELSVERDRAG
DEELNEMEND LAND: **CHINA**

NAAM: .....
HANDTEKENING .....

CLUSTERWAPENS: de problematiek

Inzet van de onderhandelingen in de tweede les zijn clusterwapens. Je groep gaat eerst uitzoeken wat clusterwapens precies zijn. Dat kan door op internet te googlen of door boeken, tijdschriften of kranten te bladeren. Misschien is het verstandig eerst te bepalen wie nu precies wat uitzoekt. De een vindt sneller de weg op het internet, de ander kent de schoolbibliotheek van buiten. Ook is het noteren van wat je hebt gevonden van belang: verdeel dus de taken zoveel mogelijk onderling!

Tip: er zijn vele zoektermen die naar hetzelfde kunnen leiden:

Clusterwapens	Cluster weapons
Clusterbommen	Cluster bombs
Clustermunitie	Cluster (am)munition
Clustergranaten	Cluster granates
Fragmentatiewapens	Fragmentation weapons
Fragmentatiebommen	Fragmentation bombs
Fragmentatiemunitie	Fragmentation (am)munition
Fragmentatiegranaten	Fragmentation granates

OPDRACHT:

- ♦ Zoek uit wat clusterwapens precies zijn en formuleer dit in de ruimte hieronder.

- ♦ Noteer hieronder welke problemen het gebruik van deze wapens oplevert.

- ♦ Noem een recente oorlog waar clusterwapens werden ingezet.
  - a) welke rol vervulde het gooien van clusterwapens in deze oorlog?

  - b) noteer daarover een eigen standpunt.

CLUSTERWAPENS: Wat vindt China ervan?

Kijk op internet wat de Chinese regering en/of Chinese bedrijven vinden van clusterwapens. Noteer de adressen van minstens drie websites waar je informatie gevonden hebt. De gevonden informatie bepaalt de onderhandelingsruimte die je later hebt tijdens de onderhandelingen.

Onderstaande vragen zijn richtlijnen voor je onderzoek:

- ♦ Is er in China weerstand tegen het gebruik van clusterwapens?
- ♦ Is het in China mogelijk om clusterwapens te produceren, in te kopen, te verkopen of door te voeren naar andere landen?
- ♦ Mag China clusterwapens inzetten in oorlogstijd?
- ♦ Heeft China een verdrag tegen de inzet van clusterwapens ondertekend?

Samenvattend:

- ♦ Wat is het officiële standpunt van China over clusterwapens?

Ik heb de informatie gevonden op:

<http://www.>

<http://www.>

<http://www.>

Landeninformatie China

Staatsvorm: Communistische staat
 Oppervlakte: 9.596.960 km²
 Hoofdstad: Beijing
 Inwoners: 1.314.000.000
 Grenst aan:

Afghanistan, Bhutan, Birma, India, Kirgizië, Kazakstan, Laos, Noord-Korea, Nepal, Mongolië, Pakistan, Rusland, Vietnam, Tadzjikistan

Godsdiensten: Officieel atheïstisch

BNP per capita: € 5.250

Werkloosheid: 9% - 20% (schattingen)
 Staatsschuld: € 195 biljoen

Natuurlijke rijkdommen: kolen, ijzer, petroleum, aardgas, kwik, tin, lood, uranium, aluminium, zink, waterkracht.

Gemiddelde levensverwachting: 72,58 jaar

JE EIGEN AGENDAPUNT

Elke delegatie wordt in de gelegenheid gesteld zelf één onderwerp te agenderen voor de vergadering. Dat zal dus een punt zijn dat jullie graag in het Verdrag opgenomen zouden willen zien. Probeer dus in onderling overleg te bepalen wat dat onderwerp zal zijn. Houd het bij een enkelvoudig agendapunt en voorkom dus dat er méérdere wensen in jullie voorstel sluipen!

Neem daarbij goed in overweging wat het officiële standpunten in China is. Maar het is natuurlijk heel goed mogelijk dat jullie delegatie een gemotiveerd afwijkend standpunt inneemt. Het komt wel vaker voor dat de algemene opinie in een land afwijkt van die van de overheid.

En, zoals jullie in de inleiding hebben gelezen, maken jullie immers deel uit van een niet-gouvernementele organisatie!!!

**"Ok, here's the meeting agenda ...
it's gonna be a long one."**

Wij zouden graag het volgende voorstel namens China in de Vergadering willen agenderen:

.....

.....

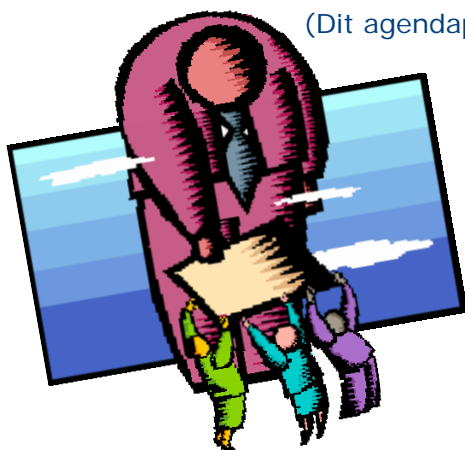
.....

.....

.....

.....

(Dit agendapunt inleveren bij de voorzitter van de Vergadering)

Enkele tips voor succesvol onderhandelen

Een grondige voorbereiding

Een goed begin is het halve werk. Zorg dat je weet waarover je praat. Als iets je niet duidelijk is, zoek dan eerst uit hoe het zit. Schrijf je eigen argumenten en de argumenten die je hoort van je mede-onderhandelaars op en gebruik ze op het juiste moment.

Bepaal grenzen en doelen

Weet wat je wilt bereiken. Je moet je grenzen trekken ('Voor minder dan dat doe ik het niet') en zolang mogelijk proberen daaraan vast te houden. Als je te snel toegeeft, zul je je uiteindelijke doel nooit bereiken.

Bewaar emotionele afstand

Blijf rustig en houd je hoofd koel. Als je in een verhitte discussie terecht komt, vergeet je meestal snel het einddoel dat je wilde bereiken. (Te veel) emoties kunnen onderhandelingen beïnvloeden en verstoren.

Luister goed naar wat anderen zeggen

Een ervaren onderhandelaar kan de onderhandelingen in een bepaalde richting sturen door goed te luisteren en de argumenten van zijn medeonderhandelaars in zijn eigen voordeel te gebruiken. Je medeonderhandelaars zullen zich verbonden met je voelen als ze zien dat je hun argumenten serieus neemt.

Wees duidelijk

Alleen als je je argumenten helder en kort naar voren weet te brengen, zullen anderen naar je luisteren. Wees zakelijk en to the point en begin geen lange verhalen waarvan de clou niet snel duidelijk is.

Weet wanneer je een deal kunt sluiten

Probeer het moment te bepalen waarop duidelijk is dat er niet meer inzit. Sluit compromissen als je het gevoel hebt dat je het maximaal haalbare eruit hebt gesleept. Probeer niet koste wat kost je eigen gelijk te halen als dat tot resultaat heeft dat je helemaal niets bereikt..

Gebaseerd op *Onderhandelen voor dum-mies* van Michael C. en Mimi Donaldson.

Woordvoerder: .....

China

China

Woordvoerder: .....

CONGRESMAP

NGO—CONFERENCE

(Niet-gouvernementele organisaties)

Deelnemend land:
GROOT-BRITANNIË

Overige deelnemende landen:

*BELGIË
CHINA
ISRAËL
NEDERLAND
VERENIGDE STATEN*

Agenda:

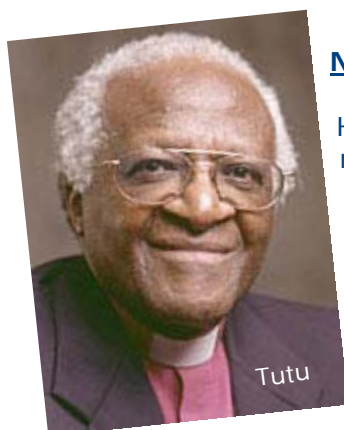
Mondiaal Wapenhandelsverdrag

INLEIDING

EEN COMPLEET NIEUW VERDRAG

Amnesty International is kortgeleden samen met Oxfam Novib, Pax Christi en andere niet-gouvernementele organisaties, zogenaamde ngo's, een campagne begonnen voor het aan banden leggen van de wapenhandel.

Het doel van deze ngo's is het aanleveren van een tekst voor een heus internationaal wapenhandelsverdrag.

NOBELPRIJSWINNAARS

Het zijn niet de eersten de besten die het voortouw namen. Het idee namelijk voor een dergelijk wapenhandelsverdrag is afkomstig van een groep Nobelprijswinnaars, onder wie Desmond Tutu, en jaze-ker, Amnesty International. Door een dergelijk wapenhandelsverdrag kunnen enkele zorgwekkende gevolgen van ongecontro-leerde wapenhandel beter voorkomen worden. Zo valt er jaarlijks een half miljoen doden ten gevolge van wapenmisbruik.

NEC NIJMEGEN

Een van de opvallendste niet-gouvernementele organi-saties die kortgeleden van harte aan bovengenoemde campagnes meedeed, is voetbalclub NEC uit Nijmegen (Nederland).

Voorafgaand aan een wedstrijd tegen Heereveen or-ganiseerde Amnesty ter plekke een grote SMS-actie. Tien vrijwilligers hebben aan het aanwezige publiek 5.000 actiekaarten uitgedeeld waarop Björn van der Doelen uitlegde hoe te SMS-en voor een wapenhan-delsverdrag. Hij vertelde de voetbalfans dat elke mi-nuut iemand sterft door misbruik van wapens. Intus-sen heeft wereldwijd ruim een miljoen mensen op deze wijze ingestemd met een dergelijk verdrag.

JULLIE SCHOOL

Ook in het onderwijs kun je iets doen. Want, met het overdragen van kennis over allerlei misstanden moet je beginnen, nietwaar? Daarom heeft de Nijmeegse Scholengroep van Amnesty deze les gemaakt. We willen niet meteen de totale wapen-problematiek op jullie bord leggen! We kiezen slechts een enkel aspect van de wapen-handel er uit om je te laten zien dat het nog niet zo heel makkelijk is om een verdrag te realiseren. We kiezen voor het onderwerp *clusterwapens*, maar hadden evengoed kunnen kiezen voor wapens die voor kinderen ontworpen worden, over handgranaten of over landmijnen.

OPDRACHT: Kies een onderhandelaar

Nu jullie in groepen zijn verdeeld, beginnen we meteen met een opdracht: kies een onderhandelaar. In de tweede les, wanneer het feitelijke congres gehouden gaat worden, gaat iemand van jullie onderhandelen over ontwapening.

De onderhandelingsruimte die deze persoon meekrijgt, wordt door jullie eigen groep vastgesteld door middel van een vooronderzoek.

Een van de eerste dingen die je nu moet oplossen, is de vraag: wie stuur je uit jullie groep de onderhandelingen in?

Profiel van de onderhandelaar

Natuurlijk moet de onderhandelaar aan enkele voorwaarden voldoen. Te denken valt aan:

- ✓ Hij of zij moet het woord namens een groep kunnen voeren en zijn eigen mening daaraan ondergeschikt maken.
- ✓ Hij of zij moet zich door de andere onderhandelaars niet al te makkelijk onder laten sneeuwen.
- ✓ Hij of zij moet kunnen luisteren; dat wil zeggen een open oor hebben voor andere argumenten.
- ✓ Wellicht ken je zelf nog een voorwaarde?

Bespreek onderling wie in jullie visie het beste aan het bovengeschetste profiel voldoet en vul diens naam hieronder in.

Knip het onderstaande strookje af en overhandig het aan de (gast)docent.

✂-----

BETREFT: KANDIDAAT VOOR DE ONDERHANDELINGEN
ONDERWERP: INTERNATIONAAL WAPENHANDELSVERDRAG
DEELNEMEND LAND: **GROOT-BRITTANNIË**

NAAM: .....
HANDTEKENING .....

CLUSTERWAPENS: de problematiek

Inzet van de onderhandelingen in de tweede les zijn clusterwapens. Je groep gaat eerst uitzoeken wat clusterwapens precies zijn. Dat kan door op internet te googlen of door boeken, tijdschriften of kranten te bladeren. Misschien is het verstandig eerst te bepalen wie nu precies wat uitzoekt. De een vindt sneller de weg op het internet, de ander kent de schoolbibliotheek van buiten. Ook is het noteren van wat je hebt gevonden van belang: verdeel dus de taken zoveel mogelijk onderling!

Tip: er zijn vele zoektermen die naar hetzelfde kunnen leiden:

Clusterwapens	Cluster weapons
Clusterbommen	Cluster bombs
Clustermunitie	Cluster (am)munition
Clustergranaten	Cluster granates
Fragmentatiewapens	Fragmentation weapons
Fragmentatiebommen	Fragmentation bombs
Fragmentatiemunitie	Fragmentation (am)munition
Fragmentatiegranaten	Fragmentation granates

OPDRACHT:

♦ Zoek uit wat clusterwapens precies zijn en formuleer dit in de ruimte hieronder.

♦ Noteer hieronder welke problemen het gebruik van deze wapens oplevert.

♦ Noem een recente oorlog waar clusterwapens werden ingezet.

a) welke rol vervulde het gooien van clusterwapens in deze oorlog?

b) noteer daarover een eigen standpunt.

CLUSTERWAPENS: Wat vindt China ervan?

Kijk op internet wat de Britse regering en/of Britse bedrijven vinden van clusterwapens. Noteer de adressen van minstens drie websites waar je informatie gevonden hebt. De gevonden informatie bepaalt de onderhandelingsruimte die je later hebt tijdens de onderhandelingen.

Onderstaande vragen zijn richtlijnen voor je onderzoek:

- ♦ Is er in Groot-Brittannië weerstand tegen het gebruik van clusterwapens?
- ♦ Is het in Groot-Brittannië mogelijk om clusterwapens te produceren, in te kopen, te verkopen of door te voeren naar andere landen?
- ♦ Mag Groot-Brittannië clusterwapens inzetten in oorlogstijd?
- ♦ Heeft Groot-Brittannië een verdrag tegen de inzet van clusterwapens ondertekend?

Samenvattend:

- ♦ Wat is het officiële standpunt van Groot-Brittannië over clusterwapens?

Ik heb de informatie gevonden op:

<http://www.>

<http://www.>

<http://www.>

Landeninformatie Groot-Brittannië

Staatsvorm: Constitutionele monarchie
 Oppervlakte: 244.820 km²
 Hoofdstad: Londen
 Inwoners: 60.776.000
 Grens aan: Ierland
 Godsdiensten: Christelijk (Anglicanen, Rooms Katholieken, Presbyterianen, Methodisten) 71,6%, Moslims 2,7%, Hindoes 1%, anders

BNP per capita: € 24.000
 Werkloosheid: 5,4%
 Staatsschuld: € 632 biljoen

Natuurlijke rijkdommen: kolen, olie, gas, ijzererts, lood, zink, goud, tin, kalksteen, klei, krijt, gips, kiezelzand, leisteen, bouwland

Gemiddelde levensverwachting: 78,7 jaar

JE EIGEN AGENDAPUNT

Elke delegatie wordt in de gelegenheid gesteld zelf één onderwerp te agenderen voor de vergadering. Dat zal dus een punt zijn dat jullie graag in het Verdrag opgenomen zouden willen zien. Probeer dus in onderling overleg te bepalen wat dat onderwerp zal zijn. Houd het bij een enkelvoudig agendapunt en voorkom dus dat er méérdere wensen in jullie voorstel sluiten!

Neem daarbij goed in overweging wat het officiële standpunten in Groot-Brittannië is. Maar het is natuurlijk heel goed mogelijk dat jullie delegatie een gemotiveerd afwijkend standpunt inneemt. Het komt wel vaker voor dat de algemene opinie in een land afwijkt van die van de overheid.

En, zoals jullie in de inleiding hebben gelezen, maken jullie immers deel uit van een niet-gouvernementele organisatie!!!

"Ok, here's the meeting agenda ...
it's gonna be a long one."

Wij zouden graag het volgende voorstel namens Groot-Brittannië in de Vergadering willen agenderen:

.....

.....

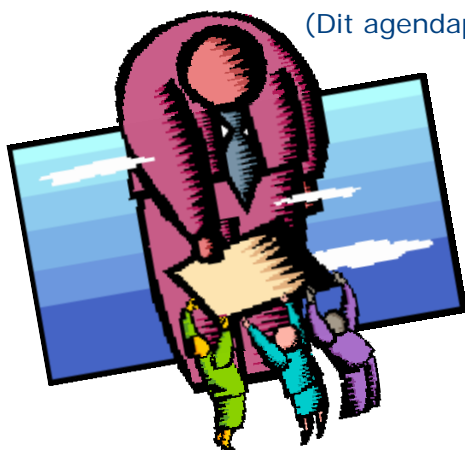
.....

.....

.....

.....

(Dit agendapunt inleveren bij de voorzitter van de Vergadering)

Enkele tips voor succesvol onderhandelen

Een grondige voorbereiding

Een goed begin is het halve werk. Zorg dat je weet waarover je praat. Als iets je niet duidelijk is, zoek dan eerst uit hoe het zit. Schrijf je eigen argumenten en de argumenten die je hoort van je mede-onderhandelaars op en gebruik ze op het juiste moment.

Bepaal grenzen en doelen

Weet wat je wilt bereiken. Je moet je grenzen trekken ('Voor minder dan dat doe ik het niet') en zolang mogelijk proberen daaraan vast te houden. Als je te snel toegeeft, zul je je uiteindelijke doel nooit bereiken.

Bewaar emotionele afstand

Blijf rustig en houd je hoofd koel. Als je in een verhitte discussie terecht komt, vergeet je meestal snel het einddoel dat je wilde bereiken. (Te veel) emoties kunnen onderhandelingen beïnvloeden en verstoren.

Luister goed naar wat anderen zeggen

Een ervaren onderhandelaar kan de onderhandelingen in een bepaalde richting sturen door goed te luisteren en de argumenten van zijn medeonderhandelaars in zijn eigen voordeel te gebruiken. Je medeonderhandelaars zullen zich verbonden met je voelen als ze zien dat je hun argumenten serieus neemt.

Wees duidelijk

Alleen als je je argumenten helder en kort naar voren weet te brengen, zullen anderen naar je luisteren. Wees zakelijk en to the point en begin geen lange verhalen waarvan de clou niet snel duidelijk is.

Weet wanneer je een deal kunt sluiten

Probeer het moment te bepalen waarop duidelijk is dat er niet meer inzit. Sluit compromissen als je het gevoel hebt dat je het maximaal haalbare eruit hebt gesleept. Probeer niet koste wat kost je eigen gelijk te halen als dat tot resultaat heeft dat je helemaal niets bereikt..

Gebaseerd op *Onderhandelen voor dum-mies* van Michael C. en Mimi Donaldson.

Groot-Brittannië

Woordvoerder: .....

Groot-Brittanie

Woordvoerder: .....

CONGRESMAP

NGO—CONFERENCE

(Niet-gouvernementele organisaties)

Deelnemend land:

ISRAËL

Overige deelnemende landen:

BELGIË

CHINA

GROOT-BRITTANNIË

NEDERLAND

VERENIGDE STATEN

Agenda:

Mondiaal Wapenhandelsverdrag

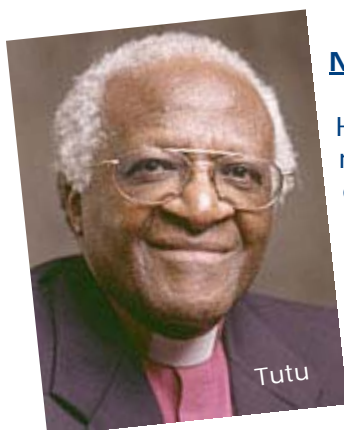

INLEIDING

EEN COMPLEET NIEUW VERDRAG

Amnesty International is kortgeleden samen met Oxfam Novib, Pax Christi en andere niet-gouvernementele organisaties, zogenaamde ngo's, een campagne begonnen voor het aan banden leggen van de wapenhandel.

Het doel van deze ngo's is het aanleveren van een tekst voor een heus internationaal wapenhandelsverdrag.

NOBELPRIJSWINNAARS

Het zijn niet de eersten de besten die het voortouw namen. Het idee namelijk voor een dergelijk wapenhandelsverdrag is afkomstig van een groep Nobelprijswinnaars, onder wie Desmond Tutu, en jaze-ker, Amnesty International. Door een dergelijk wapenhandelsverdrag kunnen enkele zorgwekkende gevolgen van ongecontroleerde wapenhandel beter voorkomen worden. Zo valt er jaarlijks een half miljoen doden ten gevolge van wapenmisbruik.

NEC NIJMEGEN

Een van de opvallendste niet-gouvernementele organisaties die kortgeleden van harte aan bovengenoemde campagnes meedeed, is voetbalclub NEC uit Nijmegen (Nederland).

Voorafgaand aan een wedstrijd tegen Heereveen organiseerde Amnesty ter plekke een grote SMS-actie. Tien vrijwilligers hebben aan het aanwezige publiek 5.000 actiekaarten uitgedeeld waarop Björn van der Doelen uitlegde hoe te SMS-en voor een wapenhandelsverdrag. Hij vertelde de voetbalfans dat elke minuut iemand sterft door misbruik van wapens. Intussen heeft wereldwijd ruim een miljoen mensen op deze wijze ingestemd met een dergelijk verdrag.

JULLIE SCHOOL

Ook in het onderwijs kun je iets doen. Want, met het overdragen van kennis over allerlei misstanden moet je beginnen, nietwaar? Daarom heeft de Nijmeegse Scholengroep van Amnesty deze les gemaakt. We willen niet meteen de totale wapenproblematiek op jullie bord leggen! We kiezen slechts een enkel aspect van de wapenhandel er uit om je te laten zien dat het nog niet zo heel makkelijk is om een verdrag te realiseren. We kiezen voor het onderwerp *clusterwapens*, maar hadden evengoed kunnen kiezen voor wapens die voor kinderen ontworpen worden, over handgranaten of over landmijnen.

OPDRACHT: Kies een onderhandelaar

Nu jullie in groepen zijn verdeeld, beginnen we meteen met een opdracht: kies een onderhandelaar. In de tweede les, wanneer het feitelijke congres gehouden gaat worden, gaat iemand van jullie onderhandelen over ontwapening.

De onderhandelingsruimte die deze persoon meekrijgt, wordt door jullie eigen groep vastgesteld door middel van een vooronderzoek.

Een van de eerste dingen die je nu moet oplossen, is de vraag: wie stuur je uit jullie groep de onderhandelingen in?

Profiel van de onderhandelaar

Natuurlijk moet de onderhandelaar aan enkele voorwaarden voldoen. Te denken valt aan:

- ✓ Hij of zij moet het woord namens een groep kunnen voeren en zijn eigen mening daaraan ondergeschikt maken.
- ✓ Hij of zij moet zich door de andere onderhandelaars niet al te makkelijk onder laten sneeuwen.
- ✓ Hij of zij moet kunnen luisteren; dat wil zeggen een open oor hebben voor andere argumenten.
- ✓ Wellicht ken je zelf nog een voorwaarde?

Bespreek onderling wie in jullie visie het beste aan het bovengeschetste profiel voldoet en vul diens naam hieronder in.

Knip het onderstaande strookje af en overhandig het aan de (gast)docent.

✂-----

BETREFT: KANDIDAAT VOOR DE ONDERHANDELINGEN
ONDERWERP: INTERNATIONAAL WAPENHANDELSVERDRAG
DEELNEMEND LAND: **ISRAËL**

NAAM: .....
HANDTEKENING .....

CLUSTERWAPENS: de problematiek

Inzet van de onderhandelingen in de tweede les zijn clusterwapens. Je groep gaat eerst uitzoeken wat clusterwapens precies zijn. Dat kan door op internet te googlen of door boeken, tijdschriften of kranten te bladeren. Misschien is het verstandig eerst te bepalen wie nu precies wat uitzoekt. De een vindt sneller de weg op het internet, de ander kent de schoolbibliotheek van buiten. Ook is het noteren van wat je hebt gevonden van belang: verdeel dus de taken zoveel mogelijk onderling!

Tip: er zijn vele zoektermen die naar hetzelfde kunnen leiden:

- Clusterwapens
- Clusterbommen
- Clustermunitie
- Clustergranaten
- Fragmentatiewapens
- Fragmentatiebommen
- Fragmentatiemunitie
- Fragmentatiegranaten

- Cluster weapons
- Cluster bombs
- Cluster (am)munition
- Cluster granates
- Fragmentation weapons
- Fragmentation bombs
- Fragmentation (am)munition
- Fragmentation granates

OPDRACHT:

- ◆ Zoek uit wat clusterwapens precies zijn en formuleer dit in de ruimte hieronder.

- ◆ Noteer hieronder welke problemen het gebruik van deze wapens oplevert.

- ◆ Noem een recente oorlog waar clusterwapens werden ingezet.

- a) welke rol vervulde het gooien van clusterwapens in deze oorlog?

- b) noteer daarover een eigen standpunt.

CLUSTERWAPENS: Wat vindt Israël ervan?

Kijk op internet wat de Israëlische regering en/of Israëlische bedrijven vinden van clusterwapens. Noteer de adressen van minstens drie websites waar je informatie gevonden hebt. De gevonden informatie bepaalt de onderhandelingsruimte die je later hebt tijdens de onderhandelingen.

Onderstaande vragen zijn richtlijnen voor je onderzoek:

- ◆ Is er in Israël weerstand tegen het gebruik van clusterwapens?
- ◆ Is het in Israël mogelijk om clusterwapens te produceren, in te kopen, te verkopen of door te voeren naar andere landen?
- ◆ Mag Israël clusterwapens inzetten in oorlogstijd?
- ◆ Heeft Israël een verdrag tegen de inzet van clusterwapens ondertekend?

Samenvattend:

- ◆ Wat is het officiële standpunt van Israël over clusterwapens?

Ik heb de informatie gevonden op:

<http://www.>

<http://www.>

<http://www.>

Landeninformatie Israël

Staatsvorm: Parlementaire democratie
 Oppervlakte: 20.770 km²
 Hoofdstad: Jeruzalem
 Inwoners: 6.355.000
 Grenst aan: Egypte, Gaza-strook, Jordanië, Libanon, Syrië, Westelijke Jordaanoever
 Godsdiensten: joods (76%), islam (16%), anders (8%)
 BNP per capita: € 19.000
 Werkloosheid: 9%
 Staatsschuld: € 58 biljoen

Natuurlijke rijkdommen: hout, kalium, koper, klei, aardgas, fosfaat, zand

Gemiddelde levensverwachting: 79,46 jaar

JE EIGEN AGENDAPUNT

Elke delegatie wordt in de gelegenheid gesteld zelf één onderwerp te agenderen voor de vergadering. Dat zal dus een punt zijn dat jullie graag in het Verdrag opgenomen zouden willen zien. Probeer dus in onderling overleg te bepalen wat dat onderwerp zal zijn. Houd het bij een enkelvoudig agendapunt en voorkom dus dat er méérdere wensen in jullie voorstel sluiten!

Neem daarbij goed in overweging wat het officiële standpunten in Israël is. Maar het is natuurlijk heel goed mogelijk dat jullie delegatie een gemotiveerd afwijkend standpunt inneemt. Het komt wel vaker voor dat de algemene opinie in een land afwijkt van die van de overheid.

En, zoals jullie in de inleiding hebben gelezen, maken jullie immers deel uit van een niet-gouvernementele organisatie!!!

"Ok, here's the meeting agenda ...
it's gonna be a long one."

Wij zouden graag het volgende voorstel namens Israël in de Vergadering willen agenderen:

.....

.....

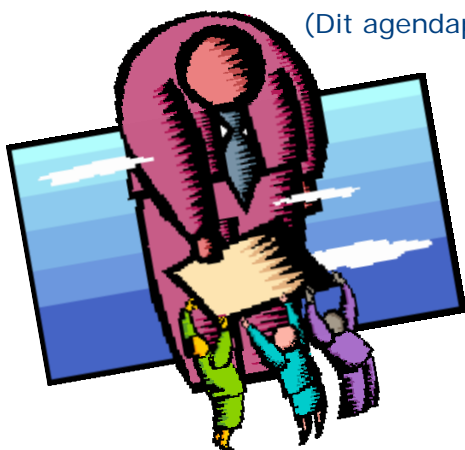
.....

.....

.....

.....

(Dit agendapunt inleveren bij de voorzitter van de Vergadering)

Enkele tips voor succesvol onderhandelen

Een grondige voorbereiding

Een goed begin is het halve werk. Zorg dat je weet waarover je praat. Als iets je niet duidelijk is, zoek dan eerst uit hoe het zit. Schrijf je eigen argumenten en de argumenten die je hoort van je mede-onderhandelaars op en gebruik ze op het juiste moment.

Bepaal grenzen en doelen

Weet wat je wilt bereiken. Je moet je grenzen trekken ('Voor minder dan dat doe ik het niet') en zolang mogelijk proberen daaraan vast te houden. Als je te snel toegeeft, zul je je uiteindelijke doel nooit bereiken.

Bewaar emotionele afstand

Blijf rustig en houd je hoofd koel. Als je in een verhitte discussie terecht komt, vergeet je meestal snel het einddoel dat je wilde bereiken. (Te veel) emoties kunnen onderhandelingen beïnvloeden en verstoren.

Luister goed naar wat anderen zeggen

Een ervaren onderhandelaar kan de onderhandelingen in een bepaalde richting sturen door goed te luisteren en de argumenten van zijn medeonderhandelaars in zijn eigen voordeel te gebruiken. Je medeonderhandelaars zullen zich verbonden met je voelen als ze zien dat je hun argumenten serieus neemt.

Wees duidelijk

Alleen als je je argumenten helder en kort naar voren weet te brengen, zullen anderen naar je luisteren. Wees zakelijk en to the point en begin geen lange verhalen waarvan de clou niet snel duidelijk is.

Weet wanneer je een deal kunt sluiten

Probeer het moment te bepalen waarop duidelijk is dat er niet meer inzit. Sluit compromissen als je het gevoel hebt dat je het maximaal haalbare eruit hebt gesleept. Probeer niet koste wat kost je eigen gelijk te halen als dat tot resultaat heeft dat je helemaal niets bereikt..

Gebaseerd op *Onderhandelen voor dum-mies* van Michael C. en Mimi Donaldson.

Woordvoerder: .....

Israël

Israël

Woordvoerder: .....

CONGRESMAP

NGO—CONFERENCE

(Niet-gouvernementele organisaties)

Deelnemend land:
NEDERLAND

Overige deelnemende landen:

A photograph of two hands shaking, symbolizing an agreement or partnership. The hands are wearing grey suit sleeves and white shirts.

*BELGIË
CHINA
GROOT-BRITTANNIË
ISRAËL
VERENIGDE STATEN*

Agenda:

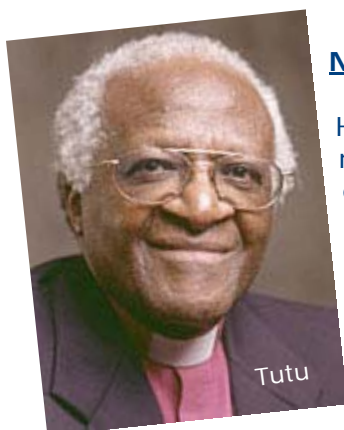
Mondiaal Wapenhandelsverdrag

INLEIDING

EEN COMPLEET NIEUW VERDRAG

Amnesty International is kortgeleden samen met Oxfam Novib, Pax Christi en andere niet-gouvernementele organisaties, zogenaamde ngo's, een campagne begonnen voor het aan banden leggen van de wapenhandel.

Het doel van deze ngo's is het aanleveren van een tekst voor een heus internationaal wapenhandelsverdrag.

NOBELPRIJSWINNAARS

Het zijn niet de eersten de besten die het voortouw namen. Het idee namelijk voor een dergelijk wapenhandelsverdrag is afkomstig van een groep Nobelprijswinnaars, onder wie Desmond Tutu, en jazer, Amnesty International. Door een dergelijk wapenhandelsverdrag kunnen enkele zorgwekkende gevolgen van ongecontroleerde wapenhandel beter voorkomen worden. Zo valt er jaarlijks een half miljoen doden ten gevolge van wapenmisbruik.

NEC NIJMEGEN

Een van de opvallendste niet-gouvernementele organisaties die kortgeleden van harte aan bovengenoemde campagnes meedeed, is voetbalclub NEC uit Nijmegen (Nederland).

Voorafgaand aan een wedstrijd tegen Heereveen organiseerde Amnesty ter plekke een grote SMS-actie. Tien vrijwilligers hebben aan het aanwezige publiek 5.000 actiekaarten uitgedeeld waarop Björn van der Doelen uitlegde hoe te SMS-en voor een wapenhandelsverdrag. Hij vertelde de voetbalfans dat elke minuut iemand sterft door misbruik van wapens. Intussen heeft wereldwijd ruim een miljoen mensen op deze wijze ingestemd met een dergelijk verdrag.

JULLIE SCHOOL

Ook in het onderwijs kun je iets doen. Want, met het overdragen van kennis over allerlei misstanden moet je beginnen, nietwaar? Daarom heeft de Nijmeegse Scholengroep van Amnesty deze les gemaakt. We willen niet meteen de totale wapenproblematiek op jullie bord leggen! We kiezen slechts een enkel aspect van de wapenhandel er uit om je te laten zien dat het nog niet zo heel makkelijk is om een verdrag te realiseren. We kiezen voor het onderwerp *clusterwapens*, maar hadden evengoed kunnen kiezen voor wapens die voor kinderen ontworpen worden, over handgranaten of over landmijnen.

OPDRACHT: Kies een onderhandelaar

Nu jullie in groepen zijn verdeeld, beginnen we meteen met een opdracht: kies een onderhandelaar. In de tweede les, wanneer het feitelijke congres gehouden gaat worden, gaat iemand van jullie onderhandelen over ontwapening.

De onderhandelingsruimte die deze persoon meekrijgt, wordt door jullie eigen groep vastgesteld door middel van een vooronderzoek.

Een van de eerste dingen die je nu moet oplossen, is de vraag: wie stuur je uit jullie groep de onderhandelingen in?

Profiel van de onderhandelaar

Natuurlijk moet de onderhandelaar aan enkele voorwaarden voldoen. Te denken valt aan:

- ✓ Hij of zij moet het woord namens een groep kunnen voeren en zijn eigen mening daaraan ondergeschikt maken.
- ✓ Hij of zij moet zich door de andere onderhandelaars niet al te makkelijk onder laten sneeuwen.
- ✓ Hij of zij moet kunnen luisteren; dat wil zeggen een open oor hebben voor andere argumenten.
- ✓ Wellicht ken je zelf nog een voorwaarde?

Bespreek onderling wie in jullie visie het beste aan het bovengeschetste profiel voldoet en vul diens naam hieronder in.

Knip het onderstaande strookje af en overhandig het aan de (gast)docent.

✂-----

BETREFT: KANDIDAAT VOOR DE ONDERHANDELINGEN
ONDERWERP: INTERNATIONAAL WAPENHANDELSVERDRAG
DEELNEMEND LAND: **NEDERLAND**

NAAM: .....
HANDTEKENING .....

CLUSTERWAPENS: de problematiek

Inzet van de onderhandelingen in de tweede les zijn clusterwapens. Je groep gaat eerst uitzoeken wat clusterwapens precies zijn. Dat kan door op internet te googlen of door boeken, tijdschriften of kranten te bladeren. Misschien is het verstandig eerst te bepalen wie nu precies wat uitzoekt. De een vindt sneller de weg op het internet, de ander kent de schoolbibliotheek van buiten. Ook is het noteren van wat je hebt gevonden van belang: verdeel dus de taken zoveel mogelijk onderling!

Tip: er zijn vele zoektermen die naar hetzelfde kunnen leiden:

Clusterwapens	Cluster weapons
Clusterbommen	Cluster bombs
Clustermunitie	Cluster (am)munitie
Clustergranaten	Cluster granates
Fragmentatiewapens	Fragmentation weapons
Fragmentatiebommen	Fragmentation bombs
Fragmentatiemunitie	Fragmentation (am)munitie
Fragmentatiegranaten	Fragmentation granates

OPDRACHT:

♦ Zoek uit wat clusterwapens precies zijn en formuleer dit in de ruimte hieronder.

♦ Noteer hieronder welke problemen het gebruik van deze wapens oplevert.

♦ Noem een recente oorlog waar clusterwapens werden ingezet.

a) welke rol vervulde het gooien van clusterwapens in deze oorlog?

b) noteer daarover een eigen standpunt.

CLUSTERWAPENS: Wat vindt Nederland ervan?

Kijk op internet wat de Nederlandse regering en/of Nederlandse bedrijven vinden van clusterwapens. Noteer de adressen van minstens drie websites waar je informatie gevonden hebt. De gevonden informatie bepaalt de onderhandelingsruimte die je later hebt tijdens de onderhandelingen.

Onderstaande vragen zijn richtlijnen voor je onderzoek:

- ◆ Is er in Nederland weerstand tegen het gebruik van clusterwapens?
- ◆ Is het in Nederland mogelijk om clusterwapens te produceren, in te kopen, te verkopen of door te voeren naar andere landen?
- ◆ Mag Nederland clusterwapens inzetten in oorlogstijd?
- ◆ Heeft Nederland een verdrag tegen de inzet van clusterwapens ondertekend?

Samenvattend:

- ◆ Wat is het officiële standpunt van Nederland over clusterwapens?

Ik heb de informatie gevonden op:

<http://www.>

<http://www.>

<http://www.>

Landeninformatie Nederland

Staatsvorm:	Constitutionele monarchie
Oppervlakte:	41.526 km ²
Hoofdstad:	Amsterdam
Inwoners:	16.500.000
Grenst aan:	Duitsland, België
Godsdiensten:	rooms-katholiek (31%), protestants (20%), islam (6%), anders (2%) geen (41%)
BNP per capita:	€ 23.500
Werkloosheid:	6,6%
Staatsschuld:	€ 1.271 biljoen

Natuurlijke rijkdommen: aardgas, petroleum, zout, zand

Gemiddelde levensverwachting: 78,96 jaar

JE EIGEN AGENDAPUNT

Elke delegatie wordt in de gelegenheid gesteld zelf één onderwerp te agenderen voor de vergadering. Dat zal dus een punt zijn dat jullie graag in het Verdrag opgenomen zouden willen zien. Probeer dus in onderling overleg te bepalen wat dat onderwerp zal zijn. Houd het bij een enkelvoudig agendapunt en voorkom dus dat er méérdere wensen in jullie voorstel sluiten!

Neem daarbij goed in overweging wat het officiële standpunten in Nederland is. Maar het is natuurlijk heel goed mogelijk dat jullie delegatie een gemotiveerd afwijkend standpunt inneemt. Het komt wel vaker voor dat de algemene opinie in een land afwijkt van die van de overheid.

En, zoals jullie in de inleiding hebben gelezen, maken jullie immers deel uit van een niet-gouvernementele organisatie!!!

"Ok, here's the meeting agenda ...
it's gonna be a long one."

Wij zouden graag het volgende voorstel namens Nederland in de Vergadering willen agenderen:

.....

.....

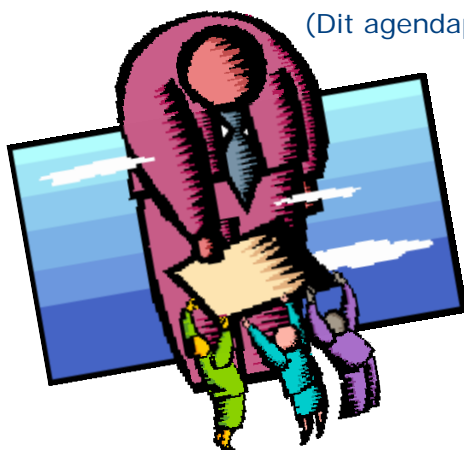
.....

.....

.....

.....

(Dit agendapunt inleveren bij de voorzitter van de Vergadering)

Enkele tips voor succesvol onderhandelen

Een grondige voorbereiding

Een goed begin is het halve werk. Zorg dat je weet waarover je praat. Als iets je niet duidelijk is, zoek dan eerst uit hoe het zit. Schrijf je eigen argumenten en de argumenten die je hoort van je mede-onderhandelaars op en gebruik ze op het juiste moment.

Bepaal grenzen en doelen

Weet wat je wilt bereiken. Je moet je grenzen trekken ('Voor minder dan dat doe ik het niet') en zolang mogelijk proberen daaraan vast te houden. Als je te snel toegeeft, zul je je uiteindelijke doel nooit bereiken.

Bewaar emotionele afstand

Blijf rustig en houd je hoofd koel. Als je in een verhitte discussie terecht komt, vergeet je meestal snel het einddoel dat je wilde bereiken. (Te veel) emoties kunnen onderhandelingen beïnvloeden en verstoren.

Luister goed naar wat anderen zeggen

Een ervaren onderhandelaar kan de onderhandelingen in een bepaalde richting sturen door goed te luisteren en de argumenten van zijn medeonderhandelaars in zijn eigen voordeel te gebruiken. Je medeonderhandelaars zullen zich verbonden met je voelen als ze zien dat je hun argumenten serieus neemt.

Wees duidelijk

Alleen als je je argumenten helder en kort naar voren weet te brengen, zullen anderen naar je luisteren. Wees zakelijk en to the point en begin geen lange verhalen waarvan de clou niet snel duidelijk is.

Weet wanneer je een deal kunt sluiten

Probeer het moment te bepalen waarop duidelijk is dat er niet meer inzit. Sluit compromissen als je het gevoel hebt dat je het maximaal haalbare eruit hebt gesleept. Probeer niet koste wat kost je eigen gelijk te halen als dat tot resultaat heeft dat je helemaal niets bereikt..

Gebaseerd op *Onderhandelen voor dum-mies* van Michael C. en Mimi Donaldson.

Woordvoerder: .....
Nederland

Nederland
Woordvoerder: .....

CONGRESMAP

NGO—CONFERENCE

(Niet-gouvernementele organisaties)

Deelnemend land:
VERENIGDE STATEN

Overige deelnemende landen:

A background image showing a close-up of two hands shaking in a firm grip, with grey suit sleeves visible on either side.

*BELGIË
CHINA
ISRAËL
NEDERLAND*

Agenda:

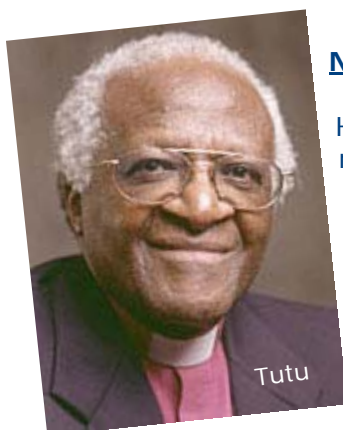
Mondiaal Wapenhandelsverdrag

INLEIDING

EEN COMPLEET NIEUW VERDRAG

Amnesty International is kortgeleden samen met Oxfam Novib, Pax Christi en andere niet-gouvernementele organisaties, zogenaamde ngo's, een campagne begonnen voor het aan banden leggen van de wapenhandel.

Het doel van deze ngo's is het aanleveren van een tekst voor een heus internationaal wapenhandelsverdrag.

NOBELPRIJSWINNAARS

Het zijn niet de eersten de besten die het voortouw namen. Het idee namelijk voor een dergelijk wapenhandelsverdrag is afkomstig van een groep Nobelprijswinnaars, onder wie Desmond Tutu, en jazer, Amnesty International. Door een dergelijk wapenhandelsverdrag kunnen enkele zorgwekkende gevolgen van ongecontroleerde wapenhandel beter voorkomen worden. Zo valt er jaarlijks een half miljoen doden ten gevolge van wapenmisbruik.

NEC NIJMEGEN

Een van de opvallendste niet-gouvernementele organisaties die kortgeleden van harte aan bovengenoemde campagnes meedeed, is voetbalclub NEC uit Nijmegen (Nederland).

Voorafgaand aan een wedstrijd tegen Heereveen organiseerde Amnesty ter plekke een grote SMS-actie. Tien vrijwilligers hebben aan het aanwezige publiek 5.000 actiekaarten uitgedeeld waarop Björn van der Doelen uitlegde hoe te SMS-en voor een wapenhandelsverdrag. Hij vertelde de voetbalfans dat elke minuut iemand sterft door misbruik van wapens. Intussen heeft wereldwijd ruim een miljoen mensen op deze wijze ingestemd met een dergelijk verdrag.

JULLIE SCHOOL

Ook in het onderwijs kun je iets doen. Want, met het overdragen van kennis over allerlei misstanden moet je beginnen, nietwaar? Daarom heeft de Nijmeegse Scholengroep van Amnesty deze les gemaakt. We willen niet meteen de totale wapenproblematiek op jullie bord leggen! We kiezen slechts een enkel aspect van de wapenhandel er uit om je te laten zien dat het nog niet zo heel makkelijk is om een verdrag te realiseren. We kiezen voor het onderwerp *clusterwapens*, maar hadden evengoed kunnen kiezen voor wapens die voor kinderen ontworpen worden, over handgranaten of over landmijnen.

OPDRACHT: Kies een onderhandelaar

Nu jullie in groepen zijn verdeeld, beginnen we meteen met een opdracht: kies een onderhandelaar. In de tweede les, wanneer het feitelijke congres gehouden gaat worden, gaat iemand van jullie onderhandelen over ontwapening.

De onderhandelingsruimte die deze persoon meekrijgt, wordt door jullie eigen groep vastgesteld door middel van een vooronderzoek.

Een van de eerste dingen die je nu moet oplossen, is de vraag: wie stuur je uit jullie groep de onderhandelingen in?

Profiel van de onderhandelaar

Natuurlijk moet de onderhandelaar aan enkele voorwaarden voldoen. Te denken valt aan:

- ✓ Hij of zij moet het woord namens een groep kunnen voeren en zijn eigen mening daaraan ondergeschikt maken.
- ✓ Hij of zij moet zich door de andere onderhandelaars niet al te makkelijk onder laten sneeuwen.
- ✓ Hij of zij moet kunnen luisteren; dat wil zeggen een open oor hebben voor andere argumenten.
- ✓ Wellicht ken je zelf nog een voorwaarde?

Bespreek onderling wie in jullie visie het beste aan het bovengeschetste profiel voldoet en vul diens naam hieronder in.

Knip het onderstaande strookje af en overhandig het aan de (gast)docent.

✂-----

BETREFT: KANDIDAAT VOOR DE ONDERHANDELINGEN
 ONDERWERP: INTERNATIONAAL WAPENHANDELSVERDRAG
 DEELNEMEND LAND: **VERENIGDE STATEN**

NAAM: .....
 HANDTEKENING .....

CLUSTERWAPENS: de problematiek

Inzet van de onderhandelingen in de tweede les zijn clusterwapens. Je groep gaat eerst uitzoeken wat clusterwapens precies zijn. Dat kan door op internet te googlen of door boeken, tijdschriften of kranten te bladeren. Misschien is het verstandig eerst te bepalen wie nu precies wat uitzoekt. De een vindt sneller de weg op het internet, de ander kent de schoolbibliotheek van buiten. Ook is het noteren van wat je hebt gevonden van belang: verdeel dus de taken zoveel mogelijk onderling!

Tip: er zijn vele zoektermen die naar hetzelfde kunnen leiden:

Clusterwapens	Cluster weapons
Clusterbommen	Cluster bombs
Clustermunitie	Cluster (am)munitie
Clustergranaten	Cluster granates
Fragmentatiewapens	Fragmentation weapons
Fragmentatiebommen	Fragmentation bombs
Fragmentatiemunitie	Fragmentation (am)munitie
Fragmentatiegranaten	Fragmentation granates

OPDRACHT:

♦ Zoek uit wat clusterwapens precies zijn en formuleer dit in de ruimte hieronder.

♦ Noteer hieronder welke problemen het gebruik van deze wapens oplevert.

♦ Noem een recente oorlog waar clusterwapens werden ingezet.

a) welke rol vervulde het gooien van clusterwapens in deze oorlog?

b) noteer daarover een eigen standpunt.

CLUSTERWAPENS: Wat vinden de Verenigde Staten ervan?

Kijk op internet wat de Amerikaanse regering en/of Amerikaanse bedrijven vinden van clusterwapens. Noteer de adressen van minstens drie websites waar je informatie gevonden hebt. De gevonden informatie bepaalt de onderhandelingsruimte die je later hebt tijdens de onderhandelingen.

Onderstaande vragen zijn richtlijnen voor je onderzoek:

- ♦ Is er in de Verenigde Staten weerstand tegen het gebruik van clusterwapens?
- ♦ Is het in de Verenigde Staten mogelijk om clusterwapens te produceren, in te kopen, te verkopen of door te voeren naar andere landen?
- ♦ Mogen de Verenigde Staten clusterwapens inzetten in oorlogstijd?
- ♦ Hebben de Verenigde Staten een verdrag tegen de inzet van clusterwapens ondertekend?

Samenvattend:

- ♦ Wat is het officiële standpunt van de Verenigde Staten over clusterwapens?

Ik heb de informatie gevonden op:

<http://www.>

<http://www.>

<http://www.>

Landeninformatie Verenigde Staten

Staatsvorm:	Federale Republiek
Oppervlakte:	9.631.420 km ²
Hoofdstad:	Washington
Inwoners:	298.500.000
Grenst aan:	Canada, Mexico
Godsdiensten:	rooms-kath. (24%) protestants (52%) anders (14%) Geen (10%)
BNP per capita:	€ 32.000
Werkloosheid:	5,1%
Staatsschuld:	€ 6.837 biljoen

Natuurlijke rijkdommen: kolen, koper, lood, fosfaat, uranium, bauxiet, goud, ijzer, kwik, zilver, wolfram, aardgas, hout

Gemiddelde levensverwachting: 78,77 jaar

JE EIGEN AGENDAPUNT

Elke delegatie wordt in de gelegenheid gesteld zelf één onderwerp te agenderen voor de vergadering. Dat zal dus een punt zijn dat jullie graag in het Verdrag opgenomen zouden willen zien. Probeer dus in onderling overleg te bepalen wat dat onderwerp zal zijn. Houd het bij een enkelvoudig agendapunt en voorkom dus dat er méérdere wensen in jullie voorstel sluiten!

Neem daarbij goed in overweging wat het officiële standpunten in de Verenigde Staten is. Maar het is natuurlijk heel goed mogelijk dat jullie delegatie een gemotiveerd afwijkend standpunt inneemt. Het komt wel vaker voor dat de algemene opinie in een land afwijkt van die van de overheid.

En, zoals jullie in de inleiding hebben gelezen, maken jullie immers deel uit van een niet-gouvernementele organisatie!!!

"Ok, here's the meeting agenda ...
it's gonna be a long one."

Wij zouden graag het volgende voorstel namens de Verenigde Staten in de Vergadering willen agenderen:

.....

.....

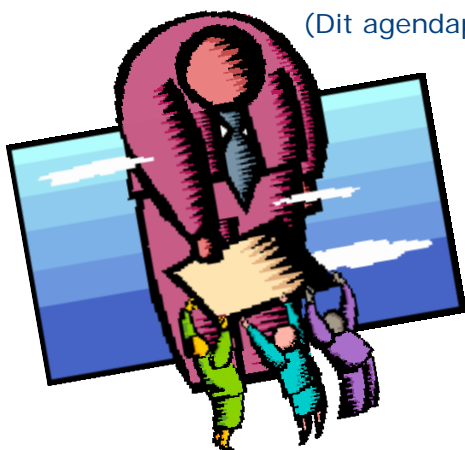
.....

.....

.....

.....

(Dit agendapunt inleveren bij de voorzitter van de Vergadering)

Enkele tips voor succesvol onderhandelen

Een grondige voorbereiding

Een goed begin is het halve werk. Zorg dat je weet waarover je praat. Als iets je niet duidelijk is, zoek dan eerst uit hoe het zit. Schrijf je eigen argumenten en de argumenten die je hoort van je mede-onderhandelaars op en gebruik ze op het juiste moment.

Bepaal grenzen en doelen

Weet wat je wilt bereiken. Je moet je grenzen trekken ('Voor minder dan dat doe ik het niet') en zolang mogelijk proberen daaraan vast te houden. Als je te snel toegeeft, zul je je uiteindelijke doel nooit bereiken.

Bewaar emotionele afstand

Blijf rustig en houd je hoofd koel. Als je in een verhitte discussie terecht komt, vergeet je meestal snel het einddoel dat je wilde bereiken. (Te veel) emoties kunnen onderhandelingen beïnvloeden en verstoren.

Luister goed naar wat anderen zeggen

Een ervaren onderhandelaar kan de onderhandelingen in een bepaalde richting sturen door goed te luisteren en de argumenten van zijn medeonderhandelaars in zijn eigen voordeel te gebruiken. Je medeonderhandelaars zullen zich verbonden met je voelen als ze zien dat je hun argumenten serieus neemt.

Wees duidelijk

Alleen als je je argumenten helder en kort naar voren weet te brengen, zullen anderen naar je luisteren. Wees zakelijk en to the point en begin geen lange verhalen waarvan de clou niet snel duidelijk is.

Weet wanneer je een deal kunt sluiten

Probeer het moment te bepalen waarop duidelijk is dat er niet meer inzit. Sluit compromissen als je het gevoel hebt dat je het maximaal haalbare eruit hebt gesleept. Probeer niet koste wat kost je eigen gelijk te halen als dat tot resultaat heeft dat je helemaal niets bereikt..

Gebaseerd op *Onderhandelen voor dum-mies* van Michael C. en Mimi Donaldson.

Verenigde Staten

Woordvoerder: .....

Verenigde Staten

Woordvoerder: .....

DOCENTENHANDLEIDING

Toelichting en verantwoording

Amnesty International is een van de coalitiepartners van de campagne *Control Arms* (zie <http://www.controlarms.org>), samen met Iansa en Oxfam. De thematiek van wapens is een nieuw terrein voor Amnesty. Van 2003 tot 2006 hebben deze drie organisaties gelobbyd voor een international wapenverdrag. In 2007 zijn daartoe door de Verenigde Naties de eerste stappen gezet.

De Scholengroep Nijmegen van Amnesty International heeft daarbij deze lesbrief (*Een mondiaal wapenhandelsverdrag*) ontwikkeld, gericht op leerlingen van het Studiehuis. De lessen kunnen door u als docent of door gastdocenten van Amnesty verzorgd worden. In deze handleiding richten we ons tot de docent.

De lesbrief bevat lesstof voor twee lesuren voor het vak maatschappijleer. De eerste les is gericht op bekendmaking met de problematiek van clusterwapens. De tweede les is een oefening in onderhandelen. Leerlingen spelen daarin onderhandelingen voor een mondiaal wapenhandelsverdrag na.

U kunt de eerste les het beste laten beginnen in een computerlokaal. Het grootste deel van deze les zijn de leerlingen immers kwijt met het uitvoeren van enkele zoekopdrachten op internet. Tussen de eerste en tweede les kan het beste enige tijd zitten (zodat de leerlingen eventueel nog in groepjes kunnen overleggen), maar een blokkur behoort ook tot de mogelijkheden.

U kunt voor gastdocenten, of scholenwerkers zoals ze binnen Amnesty worden genoemd, contact opnemen met het landelijk secretariaat op tel. 020-6264436. Scholen binnen een regio van 50 km rondom Nijmegen kunnen bij de Scholengroep Nijmegen van Amnesty International terecht op 024-3233387.

Clusterwapens of clusterbommen

Een clusterbom is een door een vliegtuig, granaat of raket afgeworpen bom die tot ongeveer 200 kleine bommetjes uitspuugt. Deze worden vaak gestabiliseerd met kleine parachutes of een (uitklapbare) staart met vinnen. De bommen exploderen ofwel als ze in contact komen met de grond ofwel na een bepaalde periode. Clusterbommen, ook wel 'submunitie' ofwel munitie in munitie, kunnen zijn gericht op het uitschakelen van manschappen of het vernielen van materieel. Ook zijn er clusterbommetjes die blijven liggen tot de tijd verstreken is of iemand deze aanraakt of beweegt.

Het grote probleem met clusterbommen is dat ze vaak nog jaren ná een oorlog slachtoffers maken onder de burgerbevolking. Clusterbommen hebben de afgelopen drie decennia minstens 11 duizend mensen gedood of verminkt. Bijna alle slachtoffers (98 procent) waren burgers. Dat meldde de humanitaire organisatie Handicap International in november 2006 op basis van onderzoek in 24 conflictgebieden waar clustermunitie is gebruikt. Volgens Handicap International ging het in ruim een kwart van de gevallen om kinderen. Vooral jongens die werkten of speelden in gebieden waar onontplofte clustermunitie ligt, werden het slachtoffer. De organisatie zegt dat het werkelijke aantal slachtoffers mogelijk tien keer zo hoog is, omdat in veel gebieden, zoals Afghanistan, Irak, Tsjetsjenië en Zuidoost-Azië, ongelukken met blindgangers vaak niet worden gemeld.

België voerde op 19 februari 2006 als eerste land een gedeeltelijk verbod op clusterbommen in. Begin 2007 hebben de Verenigde Naties een congres georganiseerd in Stockholm ter voorbereiding op een mondiaal wapenverdrag dat het gebruik van clusterbommen aan banden moet leggen.

In maart 2007 was er veel commotie in Nederland omdat diverse pensioenfondsen beleggen in wapenfabrieken die clusterbommen maken.

Les 1: onderzoek

Verdeel de klas meteen in zes groepen. Geef elke groep haar eigen congresmap (België, China, Groot-Brittannië, Israël, Nederland en Verenigde Staten).

Het werkblad *Inleiding* kunt u nog centraal behandelen. Daarna kiezen de groepen elk een onderhandelaar die namens de groep in de tweede les zal onderhandelen. U krijgt daarvoor van elke groep een strook overhandigd met de naam van de kandidaat voor de onderhandelingen.

Daarna gaan de groepen hun onderzoekopdrachten uitvoeren. Wijs de groepen erop dat ze het beste het werk onderling kunnen verdelen. Een of twee mensen van de groep gaan op zoek naar wat clusterwapens zijn a.h.v. de vragen op het werkblad *Clusterwapens: de problematiek*. Anderen van de groep zoeken uit hoe het land dat zij vertegenwoordigen tegenover clusterwapens staan a.h.v. vragen op het werkblad *Clusterwapens: wat vindt België/China/Groot-Brittannië/Israël/Nederland/Verenigde Staten ervan?*.

De antwoorden op de zoekopdrachten van beide werkbladen kunnen binnen 20 à 25 minuten gevonden worden.

Laat de groepen de laatste 10 minuten nadenken over een eigen agendapunt. Een voorstel zou bijvoorbeeld kunnen zijn: het land dat clusterwapens gebruikt, moet ook opdraaien voor de kosten van het opruimen van niet-ontplofte clusterbommetjes na afloop van de oorlog.

Antwoorden op de zoekopdrachten van werkblad 'Clusterwapens: de problematiek'

- ♦ Zoek uit wat clusterwapens precies zijn en formuleer dit in de ruimte hieronder.

Clusterwapens zijn wapens die na uitgooien of afschieten een veelheid aan kleine bommetjes uitstrooien die zich over een groot oppervlak verspreiden.

- ♦ Noteer hieronder welke problemen het gebruik van deze wapens oplevert.

Veel van de kleine bommetjes ontploffen niet (blindgangers). Ze kunnen nog jaren na een oorlog slachtoffers veroorzaken als je er per ongeluk mee in aanraking komt. Ze veroorzaken vooral slachtoffers onder de burgerbevolking, waaronder vaak kinderen die ze oprapen of er per ongeluk op stappen.

- ♦ Noem een recente oorlog waar clusterwapens werden ingezet.

Ten tijde van het schrijven van dit pakket was de meest recente oorlog waar ze werden ingezet de oorlog tussen Israël en Libanon van 2006.

a) welke rol vervulde het gooien van clusterwapens in deze oorlog?

De publieke opinie was verontwaardigd over het gebruik van clusterwapens door Israël omdat dit land ze in de laatste dagen van oorlog is gaan gebruiken, terwijl men wist dat de oorlog snel afgelopen zou zijn.

b) noteer daarover een eigen standpunt.

--

De antwoorden zijn zoals gezegd binnen een minuut of 20 wel te vinden. Mochten de leerlingen er niet uit komen, dan kunt u wijzen op de volgende websites*:

- <http://nl.wikipedia.org/wiki/Clusterbom>
- http://www.nu.nl/news/984800/21/Landen_buigen_zich_over_verdrag_tegen_clustermunitie.html
- <http://www.unicef.nl/unicef/show/id=53926/contentid=2680>
- http://www.mo.be/index.php?id=61&tx_uwnnews_pi2%5Bart_id%5D=16733
- http://www.telegraaf.nl/buitenland/49189171/Annan_veroordeelt_gebruik_clusterbommen.html
- <http://www.stopclustermunitions.org> (Engelstalig)

Ook de antwoorden op de vragen op de pagina *Clusterwapens: wat vindt België/China/Groot-Brittannië/Israël/Nederland/Verenigde Staten ervan?* zijn eveneens 20 à 25 minuten te vinden. Mochten de leerlingen ook hier niet uitkomen, dan kunt u ze eventueel wijzen op de volgende websites*:

België:

- http://nl.handicapinternational.be/index.php?action=article&id_article=441376
- <http://nl.handicapinternational.be/index.php?action=article&numero=218>
- <http://www.paxchristi.be/website/wordpress/?p=569>
- http://www.dirkvandermaelen.be/index.php?option=com_content&task=view&id=319&Itemid=21

China:

- <http://www.stopclustermunitions.org/info.asp?c=14&id=40>
- http://www.dewaarheid.nu/feb01/conferentie_clusterbommen.htm
- <http://hrw.org/backgrounder/arms/cluster0207/4.htm> (Engelstalig)

Groot-Brittannië (ook wel: Engeland, Verenigd Koninkrijk, UK)

- http://www.theregister.co.uk/2007/03/21/dumb_cluster_moral_posturing/
- <http://nfpb.gn.apc.org/cluster.htm>
- <http://www.guardian.co.uk/world/2007/feb/24/politics.foreignpolicy>

Israël:

- <http://vredessite.nl/andernieuws/2006/week34/>
- <http://www.telegraaf.nl/buitenland/article49197821.ece?rss>
- <https://prod.indymedia.nl/en/2003/09/13854.shtml>
- http://commentisfree.guardian.co.uk/thomas_nash/2007/11/cluster_bombs_realism_and_reality.html

Nederland:

- <http://www.volkskrantblog.nl/bericht/86866>
- http://www.ravagedigitaal.org/archief_2004/2004archief/0204a9.htm
- <http://www.ad.nl/binnenland/article1118716.ece>
- <http://www.ddh.nl/pipemail/wereldcrisis/2001-October/001897.html>

Verenigde Staten:

- <http://www.ipsnews.be/news.php?idnews=8677>
- http://www.groene.nl/2003/0317/jb_bezetter.html
- http://www.dewaarheid.nu/feb01/conferentie_clusterbommen.htm
- <http://hrw.org/english/docs/2003/04/01/usint5475.htm> (Engelstalig)
- http://takeaction.amnestyusa.org/site/c.goJT10OvEIH/b.2511459/k.CA6C/USA_Speak_Out_Against_the_Deadly_Use_of_US_Cluster_Bombs.htm (Engelstalig)

* Niets is zo veranderlijk als het internet. Geef a.u.b. aan ons door als u merkt dat bepaalde webadressen niet meer kloppen.

Het werkblad *Je eigen agendapunt* kunt u nog tijdens de laatste minuten van de eerste les laten inleveren (als de groepen tijd hebben gehad daarover na te denken) of aan de groepen meegeven en aan het begin van de tweede les laten inleveren.

Het werkblad *Enkele tips voor succesvol onderhandelen* is ook bedoeld om mee te geven als voorbereiding op de tweede les.

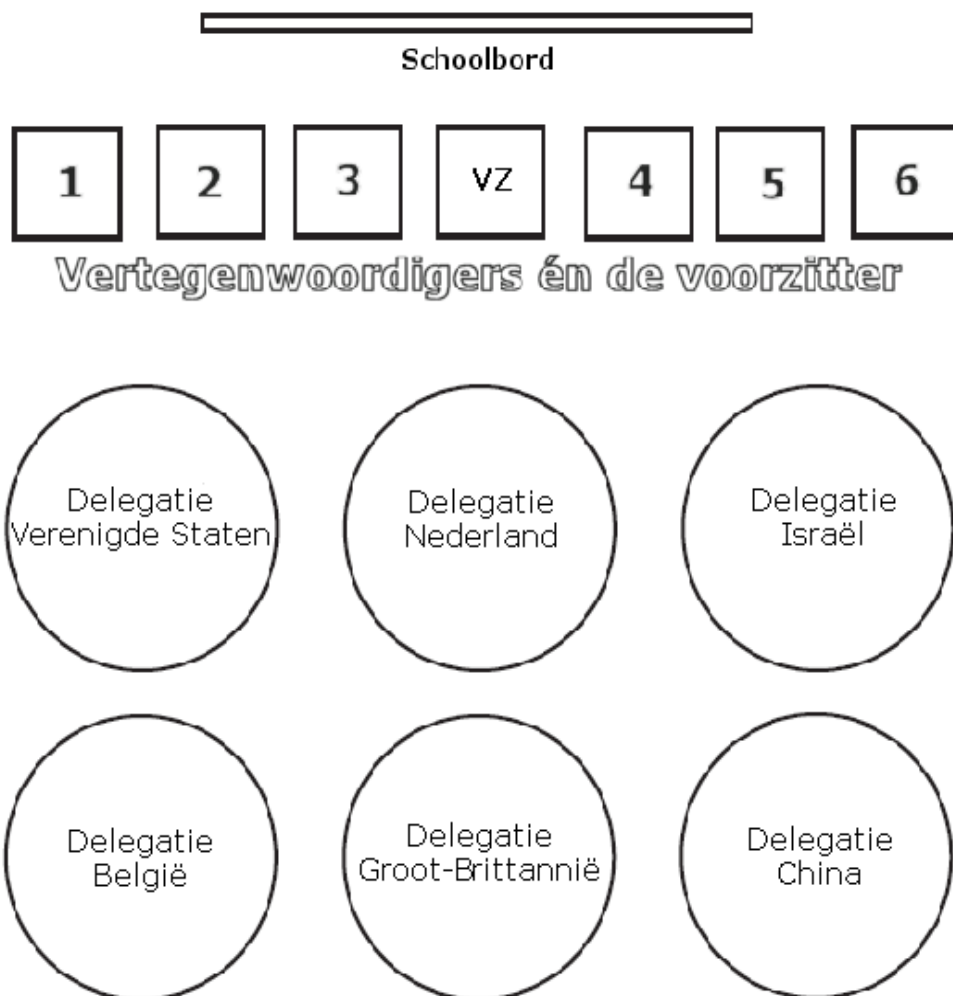
Geef duidelijk aan dat (de onderhandelaars namens) de groepen de benodigde papieren uit de eerste les in de tweede les bij zich moeten hebben.

Les 2: onderhandelen

In de tweede les krijgen de leerlingen géén aanvullende werkbladen. In deze les gaan we –na het nalopen van de bevindingen van de eerste les– onderhandelingen om te komen tot een internationaal wapenhandelsverdrag simuleren.

Maar allereerst loopt u de antwoorden op werkblad *Clusterwapens: de problematiek* met uw leerlingen na (zie daarvoor handleiding pag. 3).

U als (gast)docent bent de voorzitter van het congres. Begin met te vragen of de zes vertegenwoordigers van de landen vooraan willen komen zitten (zij leveren daarvoor een strook bij u in zodat u de namen kent, die kunt u plakken op pagina 6 van deze handleiding). Een handige indeling van de klas zou kunnen zijn:

Woordvoerders / delegatieleden:

België

(strookje van delegatielid hieronder plakken)

Israël

(strookje van delegatielid hieronder plakken)

China

(strookje van delegatielid hieronder plakken)

Nederland

(strookje van delegatielid hieronder plakken)

Groot-Brittannië

(strookje van delegatielid hieronder plakken)

Verenigde Staten

(strookje van delegatielid hieronder plakken)

U leidt de vergadering. Onderstaande tekst kan daarvoor als inleiding dienen:

Geachte aanwezigen,

Deze vergadering is door de vereniging van NGO's bijeengeroepen naar aanleiding van de ruim 500.000 doden die op jaarbasis het gevolg zijn van wapenmisbruik. Het aantal gewonden vormt zelfs een veelvoud daarvan. Het betreft hier niet louter slachtoffers van terroristische of criminele organisaties. Ook bij militaire operaties vallen steeds meer, en gemakkelijker ook, burgerslachtoffers. Dat heeft onder andere te maken met de soorten wapens die men inzet.

Het recente en excessieve wapengeweld van de voortdurende militaire operaties op tal van plaatsen in de wereld, met de gebruikelijke niet-bedoelde dodelijke slachtoffers, beïnvloeden in toenemende mate de publieke opinie. Dat heeft ook effect op de wereldleiders. Die vragen ook van niet-gouvernementele organisaties om oplossingen aan te dragen. Vandaar dat u allen hier aanwezig bent.

Het onderwerp van de besprekingen vandaag: vormden gisteren vuistvuurwapens het hoofdonderwerp van deze vergadering en eergisteren landmijnen, vandaag gaat het uitsluitend over clusterwapens.

Het einddoel is een slottekst waarmee alle delegaties kunnen leven die als uitgangspunt kan dienen voor een Verdrag tegen clusterwapens van de Verenigde Naties.

Vervolgens geeft u alle delegaties de tijd om in één minuut het standpunt van het land dat ze vertegenwoordigen toe te lichten.

U kunt de vergadering vervolgen aan de hand van de ingeleverde agendapunten. Er zijn natuurlijk uitersten waarbinnen allerlei varianten denkbaar zijn. Bijvoorbeeld van een compleet verbod op het gebruik van, en de handel in clusterwapens, tot een zeer beperkte en beheerste inzet van die wapens. Let op, sommige voorstellen kunnen strijdig met elkaar zijn. Het gaat dus om *de meest gewenste* versie.

Bespreek elk van de genoemde voorstellen als agendapunt en laat eventueel ook de overige delegatieleden er op reageren. Probeer telkens tot een besluit over een voorstel te komen.

Alleen de woordvoerders mogen mee discussiëren. Ze mogen wel om raad vragen aan hun achterban als ze er zelf niet uitkomen. Ze steken daartoe hun hand op om een time-out aan te vragen (van maximaal een of twee minuten).

De woordvoerders hebben - na eventuele ruggespraak - het laatste woord! Noteer vervolgens elk agendapunt kort en bondig op het bord.

Als er geen agendapunten worden ingeleverd of als ze te weinig opleveren, kunt u de vertegenwoordigers laten discussiëren aan de hand van een of meer van de stellingen op de volgende pagina (zie handleiding 8 - kopiëren of op het bord schrijven).

Stelling 1: Er is een mondiale verantwoordelijkheid voor clusterwapens. Er wordt daarom een fonds in het leven geroepen waaraan alle lidstaten van de Verenigde Naties een contributie moeten betalen om alle *burgerslachtoffers* die door het gebruik van dergelijke wapens gewond raakten, direct optimale medische hulp te bieden.

Stelling 2: Alleen het land dat dergelijke wapens inzet draait voor alle medische kosten op voor burgerslachtoffers van deze wapens.

Stelling 3: Het land dat de wapens geproduceerd heeft, en er geld aan verdient heeft draait op voor alle medische kosten voor burgerslachtoffers van deze wapens.

Stelling 4: Fabrikanten moeten meebetalen.

Stelling 5: Er moet een totaalverbod komen op het produceren, het gebruiken en het verhandelen van clusterwapens.

Stelling 6: Particuliere wapenhandelaren kunnen voortaan eveneens aansprakelijk gesteld worden voor het betalen van medische zorg voor burgerslachtoffers.

Stelling 7: Clusterwapens mogen niet meer in elke fase van een militair conflict ingezet worden; ten minste niet meer op het moment van militaire terugtrekking om na het vertrek nog zoveel mogelijk slachtoffers te kunnen maken. Militaire leiders worden disciplinair gestraft ingeval van deze bepaling.

Probeer met de woordvoerders aan de hand van de reacties op de ingebrachte agenda-punten of op de stellingen hierboven tot een compromistekst te komen waaronder ze allemaal een handtekening willen zetten. Zorg dat u de laatste 10 minuten daaraan besteedt.

U kunt de tekst op de volgende pagina bijvoorbeeld in de vorm van een motie laten opstellen.

Voorstel voor een slottekst

De vergadering van NGO's, bijeen op (datum) in (school en plaats)

gehoord de beraadslaging,

overwegende, dat .....

.....

.....

.....

.....

.....

verzoekt de VN om een Verdrag tegen clusterwapens op te stellen dat recht doet aan de wensen van deze vergadering

En gaat over tot de orde van de dag.

Getekend,

Namens België

Namens China

Namens Groot-Brittannië

Namens Israël

Namens Nederland

Namens Verenigde Staten

Benodigde materialen

- De zes congresmappen (werkbladen 1-48); voor iedere leerling een van de zes
- De teksten uit de handleiding die nodig zijn voor het leiden van de onderhandelingen
- Schaar, prittstift, pen, stopwatch of horloge met secondeaanduiding.

Weblinks

<http://www.amnesty.nl>
<http://www.amnestynijmegen.nl>
<http://www.controlarms.org>
<http://www.stopclustermunitions.org/>

Adressen

Amnesty International
Scholengroep Nijmegen
Postweg 229
6523 LB Nijmegen
tel. 024-3233387

Amnesty Nederland
Postbus 1968
1000 BZ Amsterdam
tel. 020-6264436

